

Algebra II

4. praktikumi ülesanded.

Otsekorrutised ja otsesummad.

1. Olgu B Abeli rühma A alamrühm. Tõestada, et selline alamrühm $C \leq A$, et $A = B \dot{+} C$, leidub parajasti siis, kui saab leida niisuguse homomorfismi $f : A \rightarrow B$, et $f(x) = x$ iga $x \in B$ korral.

2. Esitugu Abeli rühm A otsesummana $A = B \dot{+} C$. Tõestada, et iga homomorfism $B \rightarrow A$ on laiendatav rühma A endomorfismiks. Kas iga injektiiivne homomorfism on laiendatav automorfismiks?

3. Tõestada, et lõpliku arvu moodustajatega Abeli rühm, mille iga element $g \neq 1$ on p . järku, $p \in \mathbb{P}$, on isomorfne lõpliku otsesummaga $\mathbb{Z}_p \oplus \mathbb{Z}_p \oplus \dots \oplus \mathbb{Z}_p$.

4. Olgu K korpus, mille karakteristika ei ole 2. Tõestada, et $\text{Mat}_n(K)$ on n . järku sümmeetriliste ja kaldsümmeetriliste maatriksite alamruumide otsesumma.

5. Olgu R kommutatiivne ring, I , I_1 ja I_2 selle ideaalid. Tõestada, et kui $I = I_1 \dot{+} I_2$, siis $I_1 I_2 = 0$.

6. Olgu R nulliteguriteta kommutatiivne ring, M R -moodul ning M_1 , M_2 ja N selle alammodulid. Kehtigu $M = M_1 \oplus M_2$. Tõestada või lükata ümber: $N = N_1 \oplus N_2$, kus $N_i \leq M_j$ (siin ei pea tingimata kehtima $i = j$).

7. Tõestada, et kui U on lõplikumõõtmelise vektorruumi V alamruum, siis leidub teine alamruum W nii, et $V = U \dot{+} W$.

8. Tõestada, et $\mathbb{C}$ kui vektorruumi üle iseenda loenduv väline otsesumma $\bigoplus_{i=1}^{\infty} \mathbb{C}$ ei ole isomorfne otsekorrutisega $\prod_{i=1}^{\infty} \mathbb{C}$.

9. Olgu vektorruum V oma lõplikumõõtmeliste alamruumide U ja W summa $V = U + W$. Tõestada, et $V = U \dot{+} W$ parajasti siis, kui

$$\dim(V) = \dim(U) + \dim(W).$$

10. Olgu U ja W vektorruumi V alamruumid. Tõestada, et $(U \dot{+} W) / W \cong U$.

11*. Olgu $P_i : V \rightarrow V$ lõplikumõõtmelise vektorruumi V projektorid, kus $i = 1, \dots, n$. Projektor on lineaarteisendus, mille korral $P^2 = P$. Tõestada, et kui $P_i P_j = 0$ iga $i \neq j$ korral, siis $V = \text{Im}(P_1) \dot{+} \dots \dot{+} \text{Im}(P_n) \dot{+} \bigcap_{i=1}^n \text{Ker}(P_i)$.

Näidata, et kehtib ka "vastupidine", st kui $\sum_{i=1}^n P_i = 1_V$, siis $P_i P_j = 0$ iga $i \neq j$ korral ja $V = \text{Im}(P_1) \dot{+} \dots \dot{+} \text{Im}(P_n)$.